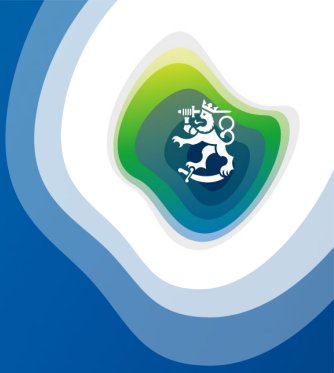

Valkoposkihanhi ja merimetso hallituksen esitys (HE108/2026vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 8.6.2026

Maa- ja metsätalousministeriö/LVO/Erätalousyksikkö

Neuvotteleva virkamies Jussi Laanikari

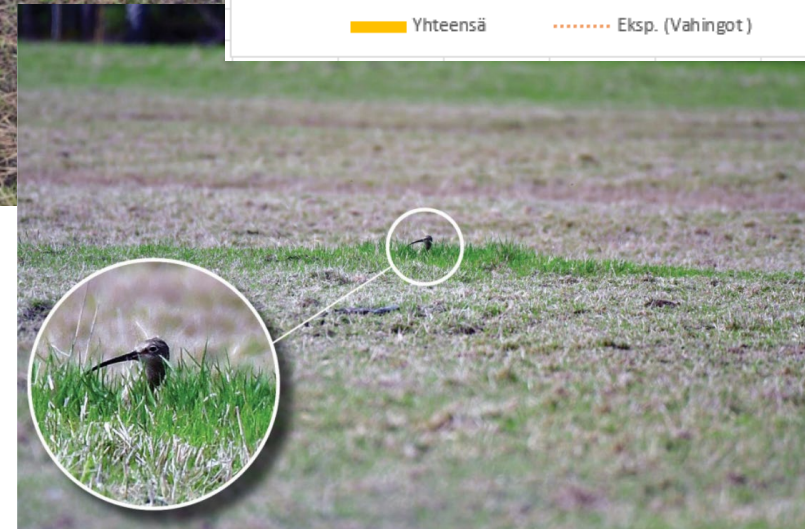
Hallitusohjelmakirjaus

- Tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkihanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin.
- Huolehditaan samalla vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.
- Hallitus vaikuttaa siihen, että lajit siirretään lintudirektiivin tiukasti suojeltujen lajien listalta.
- Poikkeusluvalla haltuun otettujen lintujen lihaa on voitava hyödyntää.

Miksi muutos on välttämätön

- Kevätkauden valkoposkihanhen maatalousvahingot laajoja ja toistuvia yli 10 000 ha/v (kevät 2026 8300ha)
- Vahingot edelleen 3-4M€/v huolimatta 2,87M€/v hanhipeltoinvestoinneista ja 0,5M€/v vahingonestorahoituksesta (palkatut 24/7 hanhipaimenet)
- Merimetson kalakanta- ja kalatalousvahingot rannikkoalueilla paikallisesti merkittäviä
- Lentoturvallisuusriskit suurilla lentoasemilla
- Nykyinen LVV:n LSL-poikkeuslupajärjestelmä hidas, kallis (1500€/lupa) ja näyttökynnykseltään raskas
- Poikkeuslupien käsittely valitusprosesseineen ei mahdollista nopeaa reagointia
- Tarvitaan suoraan laintasoinen, tarkkarajainen poikkeusmenettely

Kuva 25. Hautova kuovi, jonka pesän ympäriltä valkoposkihanhet ovat syöneet nurmen.
Kuva: Tuomas Seimola.

HE:n sisältö valkoposkihanhi

- Metsästyslain 5 §:n riistalajeihin lisätään valkoposkihanhi ja 37 §:llä samalla rauhoitetaan ympäri vuodeksi.
- Metsästyslakiin uusi 41 f §, jossa sallitaan ympäri vuoden metsästää valkoposkihanhia, jotka esiintyvät *vähintään 5* (≥ 5) yksilön parvessa pellolla, jolla on korjaamatonta satoa, tai jotka voivat aiheuttaa haittaa lentoliikenteelle
- 7 vrk saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle.
- Liitännäislakimuutoksena RAULAKO-lakiin lisätään rauhoitetun lajin määritelmään metsästyslain nojalla rauhoitettava valkoposkihanhi, jotta korvaukset ja vahingoneston rahoitus lajin osalta voisivat jatkua katkeamatta kunnes lintudirektiivin liite II on muuttunut.

HE:n sisältö merimetsso

- Metsästyslain 5 §:n riistalajeihin lisätään merimetsso ja samalla 37 §:llä rauhoitetaan ympäri vuodeksi.
- Metsästyslakiin uusi 41 f§, jossa sallitaan metsästää merimetssoja 1.8.-28.2 välisenä aikana 300 metrin etäisyydellä kiinteiltä ja siirrettäviltä kalanpyydyksiltä
- ei kuitenkaan 300 m lähempänä suurten petolintujen pesäpaikoista pesinnän aikana (merikotka 1.2.-15.8., kalasääski 1.4-15.9.)
- 7 vrk saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle.
 - metsästäjän nimi ja metsästäjännumero
 - pyydystettyjen lintujen määrä ja laji
 - saalispäivämäärä
 - poikkeusperuste
 - kunta

Malli

- Ainoa todellinen vaihtoehto, joka toteuttaa kaikki hallitusohjelman kirjaukset
- Poikkeus täysrauhoituksesta säädetään lain tasolla
- Vastaa lintudirektiivin 9 artiklan edellytyksiä:
 - valikoivuus (parvikoko, etäisyysrajat, pesäsuoja)
 - välttämättömyys (ei muuta tyydyttävää ratkaisua)
- Nykyinen RAULAKO-korvausjärjestelmä säilyy → ei tarvetta 0,5M€ tietojärjestelmä uudistuksille vain yhtä lajia varten
- Ei notifiointiriskiä, ei vuosien viivästyksiä korvauksiin
- Hallinnollisesti kevyt (ei lupia viljelys- ja kalatalousvahingoissa, nopeasti toimeenpantavissa), metsästyslain 41 b § poikkeusluvitusta täydentää muissa tapauksissa

- Lajeja pystytään ampumaan rajoitetusti eli mahdollistaa saaliin hyödyntämisen ravintona, ei kuitenkaan kaupallisesti.
- Mahdollistaa vahinkojen estämisen avustukset valkoposkihanhilla

Viranomaisvastuut

- Suomen riistakeskus: ML:n 41 b§:n poikkeusluvut, saalisilmoitukset, EU-direktiiviraportointi
- LUKE: valkoposkihanhien ja merimetsojen kannankehityksen seuranta
- Elinvoimakeskukset: korvaukset ja hanhipellot
- Kuntien maaseutuelinkeinoviranomainen: vahingon suuruuden arviointi
- Metsähallitus, poliisi, RVL: valvonta
- Valvonnan yhteensovitus: Erävalvonnan yhteistyöryhmässä
- Kokonaisvaikutus:
 - Vahinkojen tehokas ehkäisy ilman poikkeuslupaprosessia yleispoikkeuksella
 - Yleispoikkeuksen osalta ei tehdä hallintopäätöstä, eikä menettelyyn liity mahdollisuutta valittaa päätöksestä
 - Yleisesti voidaan seurata yleispoikkeuksen käyttöä saalisraporttien kautta
 - Oikeusvarma, kustannustehokas sääntely
 - Elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan
 - Luonnon monimuotoisuus huomioidaan pesimäsuojan ja rajattujen ehtojen kautta

Valmisteluprosessi

- Taustalla Valkoposkihanhen ja merimetson siirtäminen riistalajeiksi –työryhmän työ 16.5.2024-10.9.2025
- Valmistelu käynnistettiin maaliskuussa 2026 kiireellisenä valtioneuvoston toimeksiannon perusteella, kun poliittinen sopu saavutettiin korvauksista ja valitusta mallista. Malli poikkeaa selvästi työryhmän esityksestä.
- Hallituksen esityksen laadinnan päävastuu on ollut maa- ja metsätalousministeriössä.
- Ympäristöministeriö on vastannut hallituksen esitykseen liitännäislakina sisällytettävän RAULAKO-lain muutoksen valmistelusta.
- Aikataulu:
 - HE lausuntokierros 13.4-11.5.2026
 - Hyväksyttiin VN:n istunto 4.6.2026
 - Eduskunnan lähetekeskustelu 9.6.2026
 - Voimaantulo syyskuun alussa edellyttäen, että laki hyväksytään
 - Käytettävissä heti syksyn vahinkotilanteissa mm. syysviljojen suojaamisessa valkoposkihanhilta ja merimetsojen muutossa
 - Täysi vaikutus keväällä 2027, kun valkoposkihanhien muutto pesimäalueille alkaa